

[Midgårdsormen]
¹⁾lektörstjänst

Lektörsutlåtande

OMARS BLÅ ÖGON

Jenny Hansson

Sammanfattning

Styrkor

En av dina största styrkor är att du har en spännande historia. Vidare har du för det mesta en logisk struktur och röd tråd. Jag anser att du börjar i rätt ände med en spännande prolog som drar in läsaren direkt i handlingen och väcker stor nyfikenhet. Det öppna slutet tycker jag inte heller är helt dumt.

Vidare tycker jag att du lyckas skapa en bra bild av det kriminella gänget samt vårdarna på häktet. Jag tycker att du ger en spännande insyn i en värld (häktet) som få av oss har varit i och det är väldigt intressant att följa med i karaktärernas intriger. Det som också är väldigt bra är att du inte heller fördomsfullt låter de häktade vara schabloner i form av hemska människor som begått brått – utan du låter det också synas att det finns en människa i varje individ som sitter där. Det tycker jag blir en väldigt fin detalj. Dock upplever jag att mc-ledarna blir ”onda” schabloner, men det tycker jag inte gör så mycket eftersom du i övriga fall visar en nyanserad bild.

Enligt mig är du duktig på att skapa laddningar mellan dina karaktärer och således också trovärdiga konflikter i dina scener. Det ska inte vara enkelt för Olle att nå till upplösningen av mysteriet – och det är det inte heller. De flesta andra karaktärer är där för att sätta krokben för honom på ett eller annat sätt.

Jag tycker att du har många bra liknelser med i din bok. Att kassaskåpet är som ett ”Fort Knox” till exempel. Genom manuset har jag kommenterat några av mina favoriter.

Överlag är Omars Blå ögon en väldigt spännande berättelse. Jag har svårt att placera den i enbart en genre, men för mig är det åtminstone helt klart en form av spänningsroman.

Utvecklingsområden

Nedan följer en redogörelse för sådant som kan utvecklas i ditt manus. Jag anser att de saker du främst behöver se över är gestaltningen och utöka miljöbeskrivningarna på några ställen. I utlåtandet finns en sammanställning och i ditt manus har jag lämnat konkreta exempel.

Du bör också se över in- och utgången ur dina kapitel för att se hur du kan skapa den mesta spänningen för läsaren. Vidare behöver du se över ditt språk några vändor till.

GESTALTNING

Jag kan uppleva att du ibland hastar förbi händelser som jag gärna skulle vilja se gestaltade. Jag har gett en del kommentarer i din text. Generella regeln: Gestalta scener som är av vikt för handlingen. Berätta om saker som är transportsträckor (dvs. förflyttning från en plats till en annan eller när tid förflyter på annat sätt utan att något händer som är viktigt för handlingen).

Du kan ganska ofta också se adjektiv som en indikation på att gestaltningen kan utökas. Istället för att beskriva ett rum som "smutsigt", vad är det som gör att det känns smutsigt? Att det ligger damm i hörnen? Att råttor kilar över golvet? Att intorkade rester finns på borden? Jag har lämnat några kommentarer med exempel i ditt manus. Om överflödiga adjektiv rensas bort kommer de som kvarlämnas att ge mer kraft åt dem som återstår.

Eftersom din text till största delen är av berättande karaktär så kan läsaren uppleva tempot som högt ganska ofta. Om du vill låta läsaren vila emellanåt kan du skruva upp gestaltningen vilket bidrar till ett långsammare tempo.

Jag upplever att ditt sätt att både gestalta och använda miljöbeskrivningar blir vassare mot slutet av boken. Det här har jag kommenterat i ditt manus. Se gärna över de styckena och "låna" inspiration från dig själv om du vill utveckla tidigare stycken.

MILJÖBESKRIVNINGAR

Försök att gå igenom scen för scen och pensla på fler intryck än syn där det är möjligt. Det är lätt att glömma att vi förnimmer med alla sinnen, men hörsel, känsel, smak och dofter tillför också extra krydda till texten.

Ytterligare ett tips för att förstärka din karaktär är att se världen utifrån perspektivpersonens ögon, vilket till största delen är Olle. Vad ser han/förnimmer han och varför? Vad han väljer att fokusera på eller märker definierar också honom som person. Varje person som kliver in i häktet skulle efter besöket i en text beskriva stället på helt olika sätt. Vad lägger han märke till?

Tänk också på att en person som varje dag besöker samma ställe inte lägger märke till samma saker som en person som kliver in i inrättningen för första gången. Där tänker man inte "Nu går jag till höger för att komma till korridoren där chefen sitter" utan det blir mer av en rutingång där man hälsar på kollegor som går förbi, kanske hör en skrivare rassla igång.

Det är helt okej att beskriva hur ett ställe ser ut om det tillför berättelsen något eller om du har en närvarande berättarröst, men det är bra att vara medveten om de här sakerna.

Precis som jag skrev ovan så kan du se adjektiv som ett tecken på att du eventuellt kan gestalta mer. Ibland fungerar ett adjektiv bra som utfyllnad, men andra gånger tyder det på bristande gestaltning. Jag har beskrivit ett exempel utifrån adjektivet "sunkig" i kommentar i din text. Adjektiv upplevs ofta också väldigt subjektivt vilket kan vara bra att ha i åtanke. "En gammal man" gör att vi alla ser olika bilder framför oss beroende på vilka erfarenheter vi har medan "en man med grånade tinningar och silverinslag i skägget" ger oss en helt annan bild.

KARAKTÄRER OCH PERSPEKTIV

Persongalleri – Du har många karaktärer i din roman. Överväg om alla behövs eller om du kan slå ihop några till en person. Det ska finnas ett syfte för varje person att ha del i

berättelsen. Det är såklart spännande att det finns många misstänkta, men det går ofta att dra ner listan med bibehållen spänning. Vidare blir det många namn att hålla reda på, en del av karaktärerna har dessutom samma namn. Undvik samma eller snarlika namn på dina karaktärer för att läsaren ska kunna orientera sig lättare i persongalleriet. Helst ska inga karaktärens namn ens börja på samma bokstav som någon annan (men det beror såklart på och regeln kan ha undantag som till exempel Dupond och Dupont i Tintin där även namnen blir ett komiskt inslag).

Nedan går jag igenom de viktigaste personerna genom din roman och hur jag uppfattar dem. Du har ett stort galleri, så fler personer förekommer ju.

Olle – Verkar vara en hyvens kille som också bryr sig om andra (det här visar han tydligt då han bland annat tänker en del på Ulla). Jag tycker den här meningen: ”Alla människor har ont och gott i sig, nu gällde det att det goda skulle vinna.” säger mycket om Olle och varför han kämpar på i utredningen kring Ulla. Vurmar för kultur, teater och opera samt utövar yoga vilket jag också tycker är trevliga egenskaper. Jag tycker du har satt Olle bra som karaktär och jag får ett bra grepp om hur han är som person. Jag tycker också det är bra att du låter honom reflektera kring sin otrohet och att han har varit en bedrövlig person, det förlåter inte det han gjort men jag kan som läsare ändå känna sympati för honom.

Finns det förresten någon anledning att Olle kallar sin mamma vid förnamn och inte benämner henne som ”mor” eller ”mamma”?

Omar – verkar vara Olles rationella sida och för ”ordning och reda”. Men ibland verkar han också lite otålig. Jag tycker visdomsorden från Omar är väldigt trevliga. Jag funderade på om det går att göra det mer konsekvent när de dyker upp, till exempel som i inledningen till ett nytt kapitel eller mot slutet av ett kapitel som avrundning? Man kan också tänka sig en variant där hans visdomsord står ensamt på en sida mellan kapitel. Eftersom boken är döpt efter honom skulle jag gärna se en mer sammanlänkande historia mellan Olle och Omar. Jag ger ett förslag nedan kring att de skulle kunna göra samma inre resa. Annars tycker jag att Omar som alter ego/tidigare liv också ger en bra bild av Olle som person.

Ulla – Läsaren får en bild av Ulla som olycklig och i stort behov av pengar. I övrigt lär jag inte känna henne så mycket.

Sten – otrevlig typ (åtminstone enligt Olle). Träningsnarkoman. Är misstänkt, men frias från misstankar då han mördas. Misstänks för att ha mixtrat med skivstången. Minns inte om det kommer fram varför han mördas? Vad visste han? Var han inblandad på något sätt med Djävlarerna?

Holst – Verkar strikt och allvarlig. Han är den klassiske kommissarien från valfri deckarserie. Tills det plötsligt uppdragas att han ligger bakom alltihop. Jag känner inte att jag lär känna honom på djupet, men får ändå uppfattningen om att han har varit en bra polis eftersom han varit fläckfri i hela sitt tjänstelinje fram tills nu. Vidare så ömmar mitt hjärta en del för hans familj när jag får veta att det är han på kortet och att han ligger bakom att flera människor farit illa. Attacken mot Olle är nog värst. Fundera på

om du inte ska nämna och få med hans fru och barnbarn lite tidigare? Varför inte låta honom ha ett kort på familjen på väggen/skrivbordet till exempel. Olle skulle kunna reflektera kring att han fortfarande verkar så lycklig efter x antal års äktenskap eller liknande. Ofta sätter människor upp fasader för andra. Fasaden rämnar ju dock en del när Olle träffar honom på swingklubben...

Monika – Får inte något jättegripp om henne förutom att hon är lesbisk och att hon känner Ulla och bryr sig om Lisa. Jag får också veta att hon är inblandad med mc-gänget och att hennes bror (och mc-gänget) har en hållhake på henne på detta sätt. Hon har en ganska tråkig attityd mot Olle och är riktigt otrevlig. Men kanske är det för att hon mår dåligt på grund av allt som händer med Djävlarerna? Hon lättar ju upp sedan och skickar kort till Olle.

Jimmy – extremt otrevlig typ som går på gymmet och har sex och knark som största intressen. Typisk bad boy. Blir dock lite känslomässig efter att han kört på Olles mamma och jag tycker det är bra att den här sidan kommer fram hos honom, för det visar att allt inte är svart eller vitt. Han har en olycklig historia bakom sig som gjort att han hamnat i kriminalitet (och så är det nog för de flesta som hamnar snett).

Anders – ledare för Djävlarerna. Otrevlig typ som gillar pengar och vill ha verksamheten ifred. Honom lär vi inte känna så mycket egentligen eftersom han hamnar i häktet och hålls borta från kuppen i Berlin.

Jürgen – Vargarnas ledare. Upplever honom ungefär som Jimmy. Otrevlig typ. Men han är dessutom ledare så han visar sig också extremt tuff och skyr inga medel för att få som han vill.

Lasse Svensson – Verkar vara en hyvens polis. Lärjunge till Holst om jag förstått det rätt. Får inte så stort grepp om honom förutom att han verkar vilja göra det som är det rätta och att han har lite problem med sin fru som han funderar på om han ska skilja sig ifrån. Han kallas omväxlande Lasse och Lars. För att inte göra läsaren förvirrad skulle jag välja antingen eller. Du kan introducera honom som Lars Svensson men att alla kallar honom Lasse?

Gull – Olles mamma som får rollen som ”rar, gammal tant”. På något (eller kanske flera) ställen anger du att hon är dement. Genom hur hon agerar och vad hon säger för det mesta så får jag dock inte riktigt den känslan. Visserligen kallar hon mc-gänget trevliga och att de bjudit på fantastisk mat när de kidnappade henne (och det är oklart om hon alls förstått att hon varit kidnappad, troligen inte?) så här tycker jag det stämmer. Men i flera repliker tycker jag hon är verkligen klar, exempel nedan:

”- Jag har blivit inblandad i en undersökning på häktet som handlar om ett motorcykelgäng som heter Djävlarerna. Olle väntade så han såg att det han sa sjönk in.
- Men varför köra på en gammal tant som inte har med det hela att göra. Olle ska du dra in din gamla mamma i dina dåliga affärer.

Han såg på sin gamla mor med ett stygn i hjärtat, någon skrek till bakom skynket på andra sidan rummet..

- De vill komma åt mig och gör det genom att skada dig förstår du inte?

En färgad undersköterska kom in och tittade till kvinnan bakom skynket och körde sedan ut sängen med kvinnan från rummet.

- Mitt gamla huvud fattar ingenting nu för tiden. Varför håller du på med sånt, du är lärare och ingen polis. Låt polisen ta hand om tjuvarna." (sid 85)

Hon frågar varför hon blev påkörd och när Olle berättar om gänget gör hon direkt kopplingen att hon blivit påkörd av dem. Hon har också koll på att Olle är lärare och inte polis. Om jag förstått det rätt så var Olles pappa polis? Det hade inte varit helt otroligt att hon skulle blanda ihop sonen och maken om hon är dement. Så om du vill att hon ska upplevas som mer rörig kan du ge henne repliker som inte riktigt hänger ihop. Kanske att "jag har alltid sagt att det är farligt att jobba inom polisen" eller liknande. Och så får Olle säga att han ju är lärare. Sedan funderade jag på – om hon verkligen är dement skulle Olle då berätta om gänget? Min farmor är också dement och för henne berättar vi inte riktigt längre allt som händer eftersom hon inte kan ta in det. Det känns mer relevant att han berättar för sin syster (vilket han ju också gör).

Lisa – Ullas dotter. Henne får jag inte heller så mycket grepp om förutom att hon är tonåring och gör läxorna hemma. Olle har varit där och hjälpt henne ibland. Så småningom framkommer det också att Olle är hennes pappa. Jag funderar på om Olle misstänkt att han är far till henne? Skulle gärna se fler exempel på hur han försökt närma sig henne i så fall. Se fler kommentarer i manus.

Sven – mc-medlem som blir mördad i häktet. Kriminell person med Thailändsk flickvän/fru. Får inte så mycket grepp om honom heller, men han fyller väl sin roll när han blir mördad? Thailändskan blir nyckeln för att komma åt information om gänget eftersom han använt hennes telefon vid kontakter med Djävlarerna.

Bernt – Tar över efter Anders Hansson som något slags ledare för Djävlarerna. För mig blir han ganska lik övriga av de kriminella.

Advokat Pernebratt – Schablonfigur som den korrupte advokaten. Hittar inga personliga egenheter hos honom så för mig förblir han schablon genom hela romanen. Tycker dock inte det gör något, funkar bra i den här typen av genre.

Stina – arbetskamrat och tidigare älskarinna till Olle som han försöker avsluta med. Hon verkar ganska arg av sig (men det kanske inte är så konstigt att hon är arg på Olle? Eller så är det oförtjänt med tanke på att hon ju ändå vet att han har sambo. Har han lovat henne att överväga lämna sambon?) och så verkar hon inte må helt bra.

Asta Wendt – Hon verkar också lite smått sur emellanåt, men kanske är det av oro för sonen? Jag tycker hennes inblandning i det hela är trovärdigt, både vad gäller bomben och insmuggling av knarket. Många kan gå väldigt långt för sin familj.

Du har för det mesta Olle som huvudkaraktär i dina kapitel (Perspektivkaraktär eller POV-karaktär), men rätt ofta får någon annan ta över taktpinnen och berättelsen drivs framåt av flera olika POV-karaktärer från listan ovan.

Du har för det mesta en distanserad berättare, det vill säga en berättarröst som ser allt som händer men som också redogör för tankar hos dina karaktärer – inte bara den som

för stunden är POV-karaktären. Jag har i slutet av kapitel 9 analyserat ett stycke där du hoppar ganska mycket fram och tillbaka mellan de inblandade och där du också gör ett huvudhopp in i en annan karaktär som inte är POV-person i det avsnittet. Fler exempel på huvudhoppande finner du i mitt blogginlägg på den här länken: <https://jennysskrivhorna.wordpress.com/2021/05/30/huvudhoppande/>

Vill du skriva så att läsaren hamnar så nära din POV-karaktär som möjligt så ska du se till att hålla dig strikt till det denne upplever och förnimmer. Då får du istället för att hoppa in i andra karaktärer och beskriva deras upplevelser visa deras känslor genom att gestalta dem enligt POV-karaktären. Till exempel:

”Pelle tog ett kliv in i salen. Där stod Kalle. Stora tårar rann nedför kinderna på honom. Pelle korsade armarna. Varför stod han där och lipade?” – Här är Pelle POV-karaktär. Genom honom får vi veta både att Kalle är ledsen (han gråter) men också att Pelle inte tycker om det (han korsar armarna samt benämner gråten som lipande).

Du kan hoppa mellan karaktärer, men då kan du inte gå för nära dem, utan får hålla dig på avstånd och ha en berättare som redogör för de olika personernas göranden och känslor (Jag upplever för det mesta att det är på detta sätt du skriver).

”Pelle klev in i salen. Där stod Kalle. Stora tårar rann nedför kinderna på honom. Kalle undrade varför de stora killarna alltid behövde vara så elaka. Det gjorde honom ledsen.”

Jag är själv inget bra på den senare varianten (den som du för det mesta använder), men den är mycket vanlig i äldre litteratur. Och den används ofta fortfarande i barnböcker samt viss genrelitteratur såsom deckare. Bilbo av J R R Tolkien är till exempel en klassiker som är skriven på detta sätt.

Huvudsaken är att du tänkt igenom vilken berättarteknik du vill använda och hur nära din/a karaktärer du vill vara. Sedan är det viktigt att du är konsekvent genom hela ditt manus.

Jag tycker också du ska se över djupet i dina karaktärer. Just nu har du som sagt många karaktärer i galleriet och jag skulle se över om alla behövs. Då kan du istället utveckla de som finns kvar så att de känns mer levande. Ge dem fler attribut och mer personlighet. Det är inte alltid enkelt att skapa djup i sina karaktärer, men börja med att reflektera kring dina vänner eller andra i din omgivning och vad som utmärker dem i personlighetsdrag samt vanor. Någon röker, dricker alltid en speciell sorts kaffe, har alltid med sig en och samma väska, använder en speciell keps, gillar ett visst fotbollslag osv. Låt sådana egenskaper synas i ditt manus för att läsaren ska kunna skapa bättre bilder av dina karaktärer. Det krävs sällan så mycket, utan istället är det få och utvalda detaljer som gör skillnaden.

DIALOG

Dina karaktärer driver på handlingen bra framåt med dialog och jag tycker generellt att dina dialoger är bra. Dock finns det lite formalia att se över, så även puls samt talmarkörer då det ibland är oklart vem som säger vad. Jag ger exempel nedan. I manus

har jag i början av boken markerat några ställen för att visa på exempel från texten också.

Dialogpuls: Tänk på att den som utför en handling i pulsen (dvs. styckena mellan replikerna) också är den som läsaren kopplar nästkommande replik till. Om det inte är den personen som ska tala, så använd talmarkör, exempelvis:

”Du är så dum i huvudet”, sa Pelle.
Kalle rättade till frisyren, såg ner i golvet.
”Men så svara då!”

I dialogen ovan så förutsätter läsaren att det är Kalle som säger sista repliken eftersom han utför handlingen innan, men i detta fall tänker jag att det ska vara Pelle som fortsätter prata. Då måste jag skriva:

”Du är så dum i huvudet”, sa Pelle.
Kalle rättade till frisyren, såg ner i golvet.
”Men så svara då!” Pelle spände blicken i Kalle.

Visst flyter det enklare och utan tankearbete i sista exemplet?

Jag ska ge ett exempel från din text:

”Uno fixerade Olle med sin militära blick och sa.
- Det har kommit klagomål på att du inte sköter ditt jobb som lärare utan istället leker Polis! Olle hade inte hunnit sätta sig ner innan salvan hade avlossas . Men nu landade han i stolen. Han sa med låg röst.
- Och var har du fått den informationen ifrån, om jag får fråga.
Uno duckade för frågan och tittade i sina papper på det stora skrivbordet.” (sid 58)

Det är lite oklart vem som säger vad och några meningar borde hoppa ner ett steg enligt nedan:

”Uno fixerade Olle med sin militära blick ~~och sa~~ (du kan stryka detta eftersom det framgår att det är Uno som säger eftersom han utför handlingen):
- Det har kommit klagomål på att du inte sköter ditt jobb som lärare utan istället leker Polis!
Olle hade inte hunnit sätta sig ner innan salvan hade avlossats. Men nu landade han i stolen. (Jag flyttar ner dessa meningar för att markera att det är Olle som gör något nu, inte Uno, annars är det lite oklart vem som landar på stolen). ~~Han sa med låg röst.~~ (jag stryker detta eftersom repliken finns nedan, istället lägger jag till talmarkören efter nästa replik.)
- Och var har du fått den informationen ifrån, om jag får fråga? **Sa han med låg röst.**
Uno duckade för frågan och tittade i sina papper på det stora skrivbordet.”

Lägg således gärna talmarkörerna efter replikerna istället för ihop med handling som utförs av annan karaktär i meningarna innan replik.

Eftersom du nämnde att du inte fixat till dialogerna innan du skickade in så tror jag redan att du vet att du behöver fixa dialogen genom att bestämma dig för talstreck eller citattecken, dvs. "fnuttar". Jag använder själv citattecken, men det är helt och hållet en smaksak och spelar ingen roll. Generellt är citattecken något vanligare i skönlitteratur för vuxna och talstreck i barnlitteratur, men egentligen spelar det ingen roll. Reglerna för hur man ska skriva är en djungel och bästa läraren är att titta i en bok som är skriven på det sätt som du önskar skriva din dialog.

Dialog behöver man oftast arbeta igenom några varv för att rensa bort sådant som inte för handlingen framåt. Det är också viktigt att tänka igenom HUR karaktärerna pratar med varandra. Personer yppar inte information de redan känner till, utan den får i sådana fall antydvas på andra sätt. Exempelvis:

"Greta, nu är det mors dag och vi skulle åka till min mamma. Kom nu", sa Roger. Det här blir inte naturligt. Greta har naturligtvis redan koll på både att det är mors dag och att de ska till makens mamma. Mer naturligt blir istället:

"Nu har du suttit en evighet på toaletten, Greta! Ska du låta morsan vänta på oss hela eftermiddagen?" sa Roger. – Meningen blir mer "naturlig" konversation samtidigt som information antydvas om att 1) De ska till Rogers mamma 2) Greta kanske inte är så sugen på att besöka svärmor eftersom hon sitter inlåst på toaletten. Vi får inte veta att det är mors dag, men det får istället framgå av gestaltningen på annat sätt, till exempel genom att de har med sig en bukett blommor eller liknande och det kan också fungera att Roger säger "Grattis på mors dag" till sin mamma.

Se också om du kan ge dina karaktärer mer "egna" röster. Någonstans markerade du att någon talade med brytning – det är en bra detalj. Du behöver alltså INTE skriva ut hur brytningen låter, utan att beskriva den räcker gott. Vidare är det vanligt att vissa personer använder speciella ord mer frekvent. Lisa som är tonåring har en annan jargong än Lasse som är polis till exempel. Nu låter många av karaktärerna ganska lika. Men små detaljer kan göra ganska stor skillnad. I mitt förra manus fick jag liknande kommentar – att flera karaktärer lät lika och att man inte kunde märka att en av dem var från Storbritannien. Jag kryddade då och då med något brittiskt uttryck i meningarna och vidare lät jag också killen kalla min huvudkaraktärs flickvän för "darling" ganska ofta. Det blev väldigt lyckat, för dels angav meningen att personen var britt, dels retade "darling"-kommentaren gallfeber på min huvudkaraktär. Det finns ingen anledning att krydda varje mening personen säger på detta sätt, men på några utvalda ställen.

Och så en mer allmän reflektion – jag tycker många har en ganska otrevlig ton mot Olle. Jag kan förstå att de kriminella knappast skräder orden, men även kollegor såsom Monica, Stina och Asta har också en trist ton när de pratar med Olle. Men det kanske bara är allmän jargong på sådan arbetsplats?

STRUKTUR

Generellt sett bör man följa sin röda tråd och berättelsens handling utan utsvävningar. Handlingen är normalt sett att vi följer en eller flera personer som har ett (eller flera)

mål – men på vägen uppstår det hinder. I många böcker (och filmer) har huvudpersonen både inre och yttre mål. För att nå dessa mål behövs delmål under tiden. Exempel från din bok:

Olles yttre mål: Finna Mr X (för att kunna lösa mordet på Ulla mm.)

Delmål: Små pusselbitar i taget: att samla information och kryssa av misstänka, få information från Monika, avlyssna brottslingar i Berlin. Ja, jag tror du fattar? Men alla hänger ihop med det övergripande målet.

Jag upplever inte att det finns något direkt inre mål för Olle i din berättelse. Jag ger förslag på en inre resa som du skulle kunna utveckla för din huvudperson länge ner i detta stycke. Det är inget måste att ha en inre resa. Karaktärer som James Bond och Indiana Jones klarar sig ändå. Men det tillför ett ytterligare djup till din karaktär och berättelsen som helhet.

Det som vi kallar för den röda tråden i berättelsen handlar egentligen rent krasst kring om allt som händer för handlingen framåt, det vill säga om det får huvudkaraktären närmare målet. Generellt råd: Allt annat ska rensas bort.

Olle svävar ofta in på små anekdoter från tidigare år på häktet. Det blir tillbakablickar som stoppar upp den egentliga handlingen. Eftersom din berättelse till viss del också är självbiografisk så tycker jag att det funkar ganska bra för det mesta, men ibland bryter du mitt i en riktigt spännande tråd i nutiden – och just det tycker jag du ska undvika. Flytta i så fall stycket så att spänningsmomentet hinner lösas eller lugna ner sig innan du hoppar bakåt eller svävar ut.

Jag lämnar också några generella råd kring bakgrundshistoria och tillbakablickar:

- Håll dem så korta som möjligt.
- Låt dem bara vara med om de tillför huvudhandlingen något

Jag tycker att ditt intro till boken, dvs. prologen, är en väldigt bra start och du drar läsaren direkt in i handlingen. Dock blev det överraskande för mig att Ulla fanns med i kapitlen därpå. Som det är skrivet nu blir det tidshopp i kronologin som inte är helt logisk för läsaren.

En lösning kan vara att du låter berättelsen helt gå i kronologisk ordning. Du behöver då stryka de första kapitlen efter prologen för att gå direkt till dagen efter Ullas död. Det innebär att en del information som finns i dina första kapitel samt introduktion av karaktärer får ske senare. (Jag kan trösta dig med att många författare ofta får rådet att stryka en eller ett par av de tidiga kapitlen då det inte alltid är helt enkelt att hitta just rätt start)

En annan lösning kan vara att markera din prolog och kapitlen därefter tidsmässigt för att läsaren ska förstå att prologen utspelar sig efter att boken börjat. Dvs. ett datum/årtal för prologen och sedan detsamma för kapitel 1 osv. Datum kan räcka med tanke på att det inte passerar så lång tid.

Ytterligare en lösning som jag egentligen inte vill nämna i ditt fall är också att ta bort prologen eller lägga den som ett kapitel där den passar kronologiskt. Varför vill jag inte föreslå detta? För att jag tycker att din prolog tillför din historia något och bygger upp en spänning för din bok och jag tycker den passar som just en prolog. Jag har bloggat om prologer och du hittar del 1 på den här länken:

<https://jennysskrivhorna.wordpress.com/2021/05/16/det-har-med-prologer-del-1/>

Även Olles tidigare liv som Omar blir utsvävningar. Det är en ganska spännande berättelse (som jag också tycker förmedlar information om Olle som person) och läsaren vill säkert veta mer om Omar, men ibland stoppar du upp mitt i din röda tråd för att berätta om Omar. Det vill säga att du har börjat bygga upp spänningen mot någonting annat som läsaren är nyfiken på och så bryter du mitt i. Se till att löpa spänningslinan ut först innan du matar på bakgrundsinformation om Omar (precis som jag också kommenterade allmänt ovan). Det handlar om små justeringar kring VAR du placerar styckena så jag tänker inte att det är något som är svårt att åtgärda.

Vidare så brukar strukturen normalt sett innebära att spänningen och insatserna ökar ju längre in i berättelsen vi kommer. Det vill säga att spänningen trappas upp. Jag tycker att du lyckas bra med detta, för mig blir det uppenbart allvar när Olles mamma blir utsatt för påkörningen. Visserligen har flera råkat illa ut innan, men här blir det nära Olle (och läsaren vill ju ha en huvudkaraktär att känna med). Sedan eskalerar saker och ting. Allt ställs på sin spets vid kuppen i Berlin. Efter det avslutar du och knyter ihop dina trådar. Du följer den dramatiska kurvan på ett bra sätt.

Ett tips för att ytterligare höja spänningen har jag delgett i ditt manus: Nu delger du läsaren information om att polisen vet om kuppen i Berlin och att de ska placera choklad i kassaskåpet redan innan gänget dyrkat upp dörren. Överväg att dölja en del av denna info för läsaren så att denne får vara med i kapplöpningen mot klockan och mc-gänget. Det blir en överraskande effekt att läsaren tillsammans med gänget får upptäcka att det visst var choklad i kassaskåpet. Ett ytterligare tips är att dra ut på tiden till dess att bomben smäller av så att poliserna börjat andas ut och tror att kuppen trots allt kan vara inställd.

Jag tror du lyckats knyta ihop det mesta, men jag reflekterade kring hur Sten var inblandad i det hela eftersom han blev mördad? Kanske har jag bara slumrat till någonstans?

Planteringar – Läsaren kommer vilja ha en aha-upplevelse mot slutet. När du presenterar hur allt ligger till så ska det vara logiskt – det ska vara den självklara lösningen även om läsaren inte lyckats lista ut den. En plantering som du lyckas bra med är till exempel kortet som senare ska visa sig föreställa Mister X. Att det senare visar sig vara Holst är dock inte helt självklart. Läsaren vill gärna ha något som tyder på att det var självklart hela tiden. Jag har gett som kommentar i manuset att du skulle kunna lägga in att Holst är i en underlägsen position även på swing-stället så finns hinterna där. Vidare har ju även Asta slängt iväg bomben. Läsaren har visserligen förstått att hon har sonen i skuld till Djävlarerna, men det var ju många som hade connections med dem. Se om du kan klura ut någon ytterligare liten detalj att gömma någonstans

som kan ge en ledtråd till att hon kastat in bomben. Fundera också på varför Djävlarerna valde just henne till att utföra dådet – de har ju många hantlangare som skulle kunna springa dit med en brevbomb...

Olles inre resa? För att knyta ihop berättelsen med Omar och även få ytterligare ett djup i berättelsen kan du förstärka historien med en inre resa för Olle. Jag tänker spontant att det hade varit perfekt att låta Olle väga mellan Stina och sambon och hur han ska hantera otroheten. Omar verkar också ha gjort en resa mot kärleken. Kanske kan han ha hamnat i samma sits? Jag skulle gärna se dessa bitar mer utvecklade och att han och Olle gör samma inre resa. Jag tycker också att det hade varit klockrent om Olle, när han blivit utsatt för attentat mot slutet, fick någon ytterligare insikt kring sambon och att han verkligen vill dela livet med henne vilket då också ger honom tillräckligt med mod att avsluta med Stina. Det kommer bli en snygg inramning av berättelsen. Du har redan de flesta bitar på plats så jag tror enbart det behövs små handpåläggningar och redigeringar för att gå iland med detta.

Jag gillar ditt öppna slut. För det mesta tillhör jag kategorin som verkligen vill veta hur saker och ting går. MEN i undantagsfall kan det bli helt rätt att avsluta med någon form av öppning om man rätt ut övriga trådar. Och jag skulle vilja påstå att du har lyckats med detta. Att Djävlarerna flera gånger hänger efter Olle och att de också till och med dyker upp i Phuket är väldigt snyggt. Visserligen vet vi inte hur det går med Olle i just den här scenen, men den tyder allmänt på att Olle aldrig kommer att kunna gå någonstans utan att behöva se sig om över axeln. Snyggt.

SCENUPPBYGGNAD

Jag tycker att du har bra längd på dina kapitel. Det här är alltid en smaksak och ett kapitel bör vara så långt att all relevant information kan presenteras. Själv föredrar jag något kortare kapitel, men det här är som sagt helt och hållet något varje författare själv får avgöra och det finns inget rätt eller fel.

Precis som en roman kan sägas delas upp i en början, en mitt och ett slut så fungerar varje scen precis likadant. Tänk att du ska försöka bygga upp en spänning och väcka en fråga som tar läsaren vidare. Så fort du besvarat en fråga måste du ställa en ny för att inte läsaren ska avbryta läsningen.

Korta tipset: Kom in så sent som möjligt i en scen och lämna så tidigt som möjligt. Det innebär rent krasst att läsaren gärna vill "hamna mitt i det" redan från början i en ny scen samt att det ska finnas någonting olöst kvar mot slutet. Jag har lämnat några exempel genom din roman på förslag hur du kan tänka.

Precis som handlingen består av övergripande mål, delmål och hinder så är det viktigt att se till vilket syfte (det vill säga vilket delmål) som ska uppfyllas i respektive scen. Alla karaktärerna i en scen bör ha ett mål. För att ta exemplet när Olle ska försöka samla information från Monika så är målen följande:

Olle: Behöver information om kuppen i Berlin. Hans mål är att få Monika att berätta.

Monika: Är rädd för mc-gänget. Hennes mål är att inte delge information som kan försätta henne eller hennes bror i fara.

Det bör också finnas minst en konflikt i varje scen (oftast blir denna ett hinder mot att uppnå delmål och övergripande mål). En konflikt behöver inte innebära att karaktärerna drar vapen mot varandra utan är allt som gör att någon motsättning uppstår. Det kan också handla om en inre konflikt, kanske en moralisk sådan av slaget "Är det rätt att göra det här?" och väga sina alternativ fram och tillbaka. Jag tycker att du laddar med konflikter i alla scener och jag upplever det som en av dina styrkor.

SPRÅK

Se över tempus så att det blir konsekvent genom manuset. Jag har markerat på ett antal ställen där jag ser att du skriver i presens istället för i dåtid. Se även över meningar som är frågor, de ska ha frågetecken i slutet. Det står Jurgen på några ställen. Gör gärna en sökning i dokumentet och ändra så det blir konsekvent. Se också allmänt över språket och ordföljden. I de första kapitlen har jag gett några kommentarer och exempel, en del språkliga anmärkningar har jag gjort även senare. Men jag lägger inte mer tid på detta nu, eftersom språket (korrekturläsningen) annars alltid är det man gör sist när allt annat sitter. Jag rekommenderar ett par vändor högläsning igen när du är färdig med all redigering.

Formatering av dokumentet, se till att hela dokumentet blir i samma typ av textsnitt samt storlek och radavstånd. Dela gärna in i rubriker och underrubriker för att få en enklare överblick över romanen. Se till att nytt kapitel börjar på ny sida osv. Det kan säkert förlaget hjälpa till med vid sättningen, det är viktigt att detta ser snyggt ut när boken trycks.

ÖVRIGT

Årtal. Jag förstår efter ett tag ungefär vilket årtal detta utspelar sig (90-tal?) och senare framgår också sportevent där idrottskändisar nämns. Jag skulle gärna se hintar tidigare om när det hela utspelar sig. Använd gärna tidiga miljöer till detta, till exempel genom att låta människor klä sig efter det senaste modet och beskriva det eller att nämna en hitlåt från den tiden och anmärka på att det är det senaste eller liknande. Du kan också skriva årtalet rakt ut, men det är snyggt att gestalta med några detaljer.